

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД

**“Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського”**

кафедра філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності

МАТЕРІАЛИ

**V Міжнародної конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених
“КОНЦЕПТИ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ СУЧАСНОГО
СУСПІЛЬСТВА”**

(Одеса, 25-26 травня 2023 року)

Одеса -2023

УДК: 1:403:316.6(08)

К 65 Концепти соціокультурної трансформації сучасного суспільства //
Матеріали V Міжнародної конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених «Концепти соціокультурної трансформації сучасного суспільства» (Одеса, 25-26 травня 2023 р.) 175 с.

Рецензенти:

Єременко Олександр Михайлович – доктор філософських наук, професор кафедри філософії Національного університету «Одеська юридична академія»

Пальчинська Мар'яна Вікторівна – доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри психології, педагогіки та лінгводидактики Державного університету інтелектуальних технологій і зв'язку

Збірник матеріалів V Міжнародної конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених «Концепти соціокультурної трансформації сучасного суспільства» вміщує матеріали, які досліджують соціокультурні засади трансформацій ціннісної сфери життєдіяльності суспільства, аналізують соціокультурні трансформації молодіжного соціуму, показують соціокультурні трансформації освітнього середовища та розкривають проблемні моменти культури бізнесу в умовах соціокультурної трансформації сучасного українського суспільства, а також розглядають синергетику як самоорганізаційну систему у суспільстві, що трансформується. Рекомендовано для науковців, педагогів, докторантів, аспірантів, студентів.

Ухвалено до друку та розповсюдження мережею інтернет вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський державний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

Секція 3. Соціокультурні трансформації освітнього середовища

Арнаутова Х.В., здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, ОПП «Початкова освіта», факультет початкового навчання,

Науковий керівник: проф. **Петінова Оксана Борисівна**, доктор філософських наук, професор кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності Університету Ушинського

ФІЛОСОФСЬКІ ІДЕАЛИ ЦИЦЕРОНА

Загально визнаним є той факт, що більшість сфер нинішнього буття опосередковано започатковані, особливо якщо йдеться про культуру. Водночас це була епоха сильних та видатних особистостей, здатних не тільки успішно протистояти величезній державі із розбалансованою соціально-політичною системою, а й змусити державу підкоритися їхнім індивідуально-публічним інтересам та ідеалам [4]. Марк Туллій Цицерон — давньоримський політичний діяч республіканського періоду, видатний оратор, філософ і літератор. Один із зачинателів римської розповідної прози [1].

Цицерон залишив велику літературну спадщину, значна частина якої збереглася до наших днів. Його твори вже в античну епоху здобули репутацію еталонних з погляду стилю, а зараз є найважливішим джерелом відомостей про всі сторони життя Риму в I столітті до н. е. Філософські трактати Цицерона є унікальними за охопленням викладу всієї давньогрецької філософії, призначені для латиномовних читачів, і в цьому сенсі вони відіграли важливу роль в історії давньоримської культури [2].

Історико-політична і філософська спадщина античності протягом багатьох віків постійно привертала увагу науковців і громадськості, зокрема, насамперед, з тієї причини, що на здобутках греко-римської культури основана сучасна західна цивілізація [8]. Десятки поколінь мислителів і практиків (а у світовому наукознавстві ось уже понад дві тисячі років існує, невпинно розвивається як окрема галузь знання цицерознавство), визнаючи величезний вплив спадщини Цицерона на формування і поширення римської політико-правової та філософської думки, спиралися на його досягнення, нерідко безпосередньо відштовхуючись від його ідей, положень чи визначень, творили римське державо- і правознавство [3].

Цицерон, юридична діяльність якого тривала майже все його життя і відбувалася в різних суспільно-історичних умовах, з відомими змінами його соціальнополітичних орієнтацій і симпатій, спричинився до того, що римське

ораторське мистецтво, запозичивши від греків усе найкраще, досягло потужного розвитку і небувалого визнання [7].

Цицерон був переконаний в особливому статусі римського народу, для порятунку якого боги у важкі часи направляють на землю "божественну душу". Месіанізм Цицерона зіграв важливу роль у формуванні культу імператора, хоча сам Цицерон був переконаним республіканцем. Цицерон став творцем латинської риторичної і наукової прози [6]. Для нього не існувало протиріччя між філософської та риторичної установками - він об'єднує їх в ідеї гуманності (*humanitas*). Цицерон говорить, що заняття філософією виступають для нього "втіхою" (відомий грецький мотив). У своїх філософських творах Цицерон реалізував програму "перекладу" давньогрецької філософії на латину і її адаптації до особливостей римського мислення [9].

Для Цицерона грецька філософія цінна не в "шкільному" поділі: він розглядає її як цілісне явище, підкреслено критично ставлячись лише до епікуреїзму. Найбільшу симпатію у Цицерона викликали академічна і стоїчна доктрини, які він, правда, інтерпретував по-своєму. Академічний скептицизм доповнювався у нього закликком жити відповідно до інтуїтивно ясною нам людською природою [5].

Результатом діяльності Цицерона стало не тільки широке поширення навичок філософствування в римському нобілітеті (аристократії), а й створення латинської філософської термінології, яку надовго успадкувала західноєвропейська культура. Цицерон вважав, що справжня філософія як прагнення до мудрості й морального вдосконалення збагачує основу повсякденного існування — дружбу, пом'якшує й наповнює змістом неминучі тяготи всякого життя: старість, біль, смерть близьких і чекання власної («Про старість», «Про дружбу»). Для всіх наступних епох Цицерон так чи так залишався філософом-просвітником, представником гуманізму — саме це слово походить від його улюбленого поняття *humanitas* [11].

Список використаних джерел

1. <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A6%D0%B8%D1%86%D0%B5%D1%80%D0%BE%D0%BD>
2. <http://dspace.pdpu.edu.ua/bitstream/123456789/15473/1/Babina.pdf>
3. Кононович-Горбацький Й. Могилянський Оратор / Пер. з латин. Віталія Маслюка. К. : Медієвіст, 2014. 152 с.
4. Циганок О. Цицерон в українській риторичі *Manuductio* (1736): тексти й контексти // *Studi Slavistici*, 2020.
5. Циганок О. Деякі форми рецепції Цицерона у підручнику з красномовства «Могилянський оратор» (1636) / Ольга Циганок, Валентина Галаган // Літературний процес: методологія, імена, тенденції: зб. наук. пр. (філол. науки), 2019. № 14.

6. https://stud.com.ua/89477/filosofiya/filosofiya_rimi
7. <https://uk.wikipedia.org/wiki/%>
8. Батлук О.В. Цицерон і філософія освіти в Древньому Римі. *Питання філософії*. 2000. № 2. С. 115-140
9. Бобровникова Т. Цицерон. Інтелігент в дні революції. М. : Молода гвардія, 2006. 532с.
10. <https://osvita.ua/vnz/reports/culture/11555/>

Буланша А.А., студентка факультету початкового навчання Університету Ушинського,

Науковий керівник: проф. **Петінова Оксана Борисівна**, доктор філософських наук, професор кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності Університету Ушинського

МІСЦЕ ТА ПРИЗНАЧЕННЯ ФІЛОСОФА (НА ОСНОВІ «ДЕРЖАВА» ПЛАТОНА)

Філософ – це шукач істини, мислитель. У державі Платона є люди, яким відведена роль управителів. Однак є там місце й для тих, хто займається ремеслом і землеробством. Згідно з Платоном, основним законом існування «ідеальної» держави є те, що кожен член цієї держави повинен займатися тільки тією справою, до якої відчуває здібності. У зв'язку із цим філософ поділяє всіх жителів на три класи [2]. Ідеальний світ Платона протистоїть звичайному світові не тільки як абстрактне – конкретному, сутність – явищу, оригінал – копії, але і як добро – злу. Тому ідеєю всіх ідей, найвищою ідеєю Платона виступає ідея добра як такого – джерело істини, краси і гармонії. Ідея добра безлика (хоча неоплатоніки вважали платонівську ідею добра Богом). Ідея добра виражає безликий аспект філософії Платона, тоді як Бог-творець – особисте начало. Філософія, узагальнюючи висновки спеціальних наук, об'єднуючи їх на основі своїх філософій і методів пізнання, виконує інтеграційну функцію, розповсюджуючи її й на інші галузі духовної культури, включаючи політичні, правові, моральні, естетичні, релігійно-атеїстичні форми суспільної свідомості.

У філософії Платона, як викладено у його діалозі «Держава», філософ має особливе місце та призначення у суспільстві. Платон уявляв ідеальну державу як суспільство, в якому керівні посади займають розумні й мудрі люди. Філософи, згідно з Платоном, є наймудрішими та найрозумнішими з усіх людей і мають набагато ширший і більш глибокий розум, ніж інші.

За Платоном, філософи повинні бути правителями держави. Його уявлення про філософських правителів базується на переконанні, що філософи